

Biyomedikal Dergilere Gönderilecek Metinlerde Aranan Ortak Koşullar^{(*) (1)}

Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals

Mahir Özmen**

Ocak 1978' de, İngilizce yayımlanan belli başlı biyomedikal dergilerin editörlerinden oluşan bir grup, British Columbia, Vancouver' da toplanmış ve dergilerine gönderilecek metinlerde aradıkları ortak teknik koşulları saptamıştır. Bu grup Vancouver grubu olarak adlandırılmıştır. Aranan bu özellikler; National Library Medicine' ın, Vancouver grubu için belirlediği bibliyografik kaynakların yazım düzenleri de dahil olmak üzere, 1979'un başlarında üç dergide birden yayımlanmıştır. Vancouver grubu, sonradan yılda bir kez toplanan International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) (Uluslararası Tıbbi Dergi Editörler Kurulu)' na dönüşmüştür. İzleyen yıllar içinde, grup ilgi alanını genişletmiş ve yayın etiği prensiplerini de bu kurallara dahil etmiştir.

ICMJE'ün hazırladığı veya gözden geçirdiği ve her seferinde bazı küçük değişiklikler yaptığı kuralların bu dokuzuncu baskıdır.

1997 yılında 500'ün üzerinde dergi, hazırlanan metinlerin yayımlanan bu koşullara uygun olarak gönderilmesini öngörmektedir. Tüm metnin 1997 yılında yeniden gözden geçirilmesini takiben, 1999 ve 2000 mayıslarında bazı bölümler elden geçirilmiştir. Mayıs 2001 yılında kurul özellikle 'conflict of interest' başlıklı bölümle ilgili konuları elden geçirmiştir. En son olarak da 2003 yılı kasım ayında toplanan komite bütün metni bir kez daha gözden geçirerek yeniden yayınlanmıştır.

Komite bu metnin yayınlanmasını, çoğaltılarak kullanılmasını ve hemen tüm dergi editörlerince 'yazarlara bilgi' bölümünde özellikle belirtilmesini ve

okuyuculara duyurulmasını kuvvetle tavsiye etmektedir.

Bu makale 2003 yılında yapılan değişiklikler de göz önünde bulundurularak, bu ortak koşulların Türk Geriatri Dergisi okuyucularına duyurulması amacıyla hazırlanmıştır. Ancak öncelikle bu koşulların ne anlama geldiğinin vurgulanması önemlidir.

İlk olarak, bu koşullar editörlerin uygulayacakları yayım stilini değil yazarların metinlerini nasıl hazırlayacaklarını açıklamaktadır. (Yine de birçok dergi, bu koşulları kendi yayım stillerinin birer ögesi olarak benimsemiştir.) Bu koşullar hem yazarlara hem de editörlere biyomedikal çalışmalarla ilgili doğru, açık ve kolayca ulaşılabilecek raporlar hazırlama ve dağıtma olanağı sunar.

İkinci olarak, eğer yazarlar metinlerini bu koşullara uygun stilde hazırlarlarsa, bu koşulları benimsemiş dergilerin editörleri, metinleri stile ilişkin ayrıntılardaki değişiklikler için geri göndermeyeceklerdir. Yine de dergiler, metinleri kendi yayım stillerine uygun hale getirecek şekilde değiştirebilirler.

Üçüncü olarak, bu koşulları benimsemiş bir dergiye metin gönderecek yazarlar, bunları o derginin yayım stiline uygun halde hazırlamaya uğraşmamalı; yalnız "Biyomedikal Dergilere Gönderilecek Metinlerde Aranan Ortak Koşullar"a uymalıdır.

Bununla birlikte, yazarların o dergi için hangi konuların uygun olduğunu ve gönderilebilecek özgün araştırma, derleme, olgu bildirisi gibi yazı tiplerine ilişkin dergi kurallarını göz önünde bulundurmaları da zorunludur. Ayrıca, dergi kuralları arasında, metnin örneklerinin sayısı, kabul edilebilen diller, maka-

(*) www.icmje.org adresinden 'Uluslararası Tıp Dergileri Editörler Komitesinin Kasım 2003' te aldığı kararlar' doğrultusunda hazırlanmıştır.

(**) Türk Geriatri Dergisi Editör Yardımcısı

(1) Türk Geriatri Dergisi 2004 7(1) 1-8'de yayınlanmıştır. Türk Geriatri dergisi Editörlüğü ve yazarın izni ile 2. kez yayınlanmaktadır.

lelerin uzunluğu ve onaylanmış kısaltmalar gibi o dergiye özgü başka koşullar da olabilir.

Koşulları benimseyen dergiler, kuralları arasında "Biyomedikal Dergilere Gönderilecek Metinlerde Aranan Ortak Koşullar"a uyulması gerektiğini belirtmeli ve bunun yayımlanmış biçimlerinden birini kaynak olarak göstermelidir.

Bu koşullar, çalışmaların yazılması ve değerlendirilmesi ile ilgili kurallar yanında, bir araştırmacının yapılması ve rapor edilmesi sırasında uyulması gereken etik kurallar hakkında da bilgiler içerir. Bu bilgiler genel olarak 'kanıta dayalı' araştırmadan çok, çok sayıdaki yazar ve editörün yıllar içindeki deneyimlerine dayanmaktadır.

Yazarlar bu koşulları ve onlara uymayı kullanışlı bulacaklardır, çünkü bu koşullara uymak, hangi dergiye gönderilirse gönderilsin yazılan raporun kalitesini olduğu kadar, değerlendirilmesini de kolaylaştıracaktır.

Aşağıda 2003 kasım ayında yayınlanan en son formatın sizler içinde son derece yararlı olacağına inandığımız detaylı bir çevrisini bulacaksınız.

METNİ GÖNDERMEDEN ÖNCE GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULACAK NOKTALAR

Önceden veya Tekrar Yayımlama

Bu durum daha önce yayımlanmış bir yazı ile büyük oranda örtüşen, ya da tıpatıp aynı bir makalenin yayımlanması durumudur.

Dergilerin çoğu, önceden yayımlanmış bir yazıda bildirilmiş ya da başka bir yerde yayımlanmak üzere gönderilmiş veya yayım için kabul edilmiş çalışmaya dayalı bir yazıyı, yayım için dikkate almak istemezler. Bu politika, çoğunlukla başka bir derginin geri çevirdiği bir yazının ya da çoğu kez bir özet şeklinde yayımlanmış olan bir ön bildirinin, bitmiş bir şeklinin dikkate alınmasına engel değildir. Aynı şekilde bir kongrede bildirilmiş ancak tam olarak proceeding'te veya başka bir kongre kitabında yayınlanmamış yazıların da dikkate alınmasına engel değildir. Planlı toplantıların basın bildirileri de bu kuralı bozmaz ancak bu bildirilerde makalede yer alacak tablo veya grafik gibi bazı dökümanların yer almaması gerekmektedir.

Yazı gönderileceği zaman, yazar, editöre aynı ya da çok benzer bir çalışmanın önceden yayımlandığını düşündürebilecek materyalle ilgili bir açıklama yapılmalıdır. Bu materyal mutlaka refere edilmeli ve yeni makalenin kaynakları arasında da yer almalıdır. Editörün, konuyu değerlendirirken karar vermesine yardımcı olmak için, yazıya bu tür materyalin birer örneği eklenmelidir.

Herhangi bir açıklama yapılmaksızın, bu tarz bir yazı tekrar yayımlanmaya çalışıldığında yazarlar, editörlerin - en azından gönderilen makalenin reddedilmesi gibi - bir karşı tavır içinde olacağını bilmelidirler. Eğer editör ya da editörler kurulu, işlenen bu suçtan haberdar değilse ve makale çoktan yayımlandıysa, fark edildiği anda yazarların fikrini almaksızın veya açıklama istemeksizin tekrar yayımla ilgili bir duyuruyu sonraki sayılardan birinde yayımlama hakkına sahiptir.

Yayımlanmak üzere kabul edilmiş ancak henüz yayınlanmamış bir makalede veya editöre mektupta yer alan bilgilerin medyaya, hükümet kurumlarına veya firmalara duyurulması bir çok derginin yayın politikasına aykırıdır. Bu tarz girişimler ancak editörel e uzlaşmak şartıyla, tedavide önemli bir ilerleme, ya da aşular, ilaçlar, biyolojik materyaller veya tıbbi cihazlara ait halk sağlığı sorunları söz konusu olduğunda kabul edilebilir.

Kabul Edilebilir İkincil Yayımlama

Birden çok yayımlanma - yani üslubun aynı olup olmadığına bakılmaksızın aynı çalışmanın sonuçlarının bir kezden daha çok yayımlanması - pek az durumda haklı görülür. Aşağıdaki koşullara uyulduğu takdirde, haklı görülebilecek durumlardan biri, tekrar yayımlamanın başka bir dilde olmasıdır.

(1) Söz konusu her iki derginin editörlerine eksiksiz bilgi verilir, tekrar yayım yapılacak derginin editörüne ilk yayının bir fotokopisi, ayrı basısı veya metni verilmelidir.

(2) Yayımlanmasının üstünden en az iki hafta geçmesi beklenerek ilk yayımının önceliğine saygı gösterilir.

(3) Tekrar yayımlamada metin, ilk yazının yalnızca çevrilmiş bir biçimi değildir ve değişik bir okuyucu kitlesi için kaleme alınır; kısaltılarak yazılması yeterli olacaktır.

(4) Tekrar yayımda, veri ve yorumları yansıtırken ilk yayına bağlı kalınır.

(5) Tekrar yayımlamada, başlık sayfasında, okurlara, meslektaşlara ve dökümantasyon kuruluşlarına, bir dipnot ile yazının daha önce basılmış olduğu, aynı verilere ve yorumlara dayanan ilk biçime uygun olarak ulusal bir okuyucu kitlesi için tekrar yayımlanmakta olduğu bildirilir. Uygun bir dipnot şu şekilde olabilir: "Bu makale, ilk kez [tam kaynak bilgisiy-le birlikte] Dergisi 'nde yayımlanan bir çalışmaya dayanmaktadır."

Editörler, yukarıda belirtilenin dışında kalan durumlarda, tekrar yayımlamayı uygun bulmazlar. Yazarlar bu kurala uymazlarsa, editör yazar hakkında harekete geçebilir.

Gönderilecek Metinlerde Dikkat Edilecek Noktalar
Editörler ve yazıyı değerlendiren yazarlar bir çok saatlerini makale okumaya ayırdıklarından, kolay okunabilen ve düzenli yazılmış makaleleri almaktan memnun olurlar. Bir çok derginin 'Yazarlara Bilgi' bölümündeki detayların çoğu bu amaca yöneliktir. Aşağıdaki bilgiler her tür dergi için hazırlanacak yazılarda göz önünde bulundurulacak önemli noktaları içermektedir.

Genel Prensipler

Gözlemsel ve deneysel çalışmalara ait makaleler (şart olmasa da) genellikle Giriş (introduction), Yöntem (methods), Bulgular (results) ve Tartışma (discussion) bölümlerinden oluşur. 'IMRAD' olarak adlandırılan bu yöntem sadece basit bir yayın formatı değildir aynı zamanda bilimsel bir buluşun yansımadır. Bazı uzun makaleler özellikle 'bulgular' ve 'tartışma' bölümlerinde alt başlıklar içerebilirler. Olgu Sunumu, Derleme ve Editörden bölümleri genelde kendilerine has bir formatta yazılırlar.

Özel Çalışma Tasarımları için 'Guideline' rapor edilmesi

Araştırma yazıları genelde önemli bazı bilgileri vermeyi unuttur. Aşağıdaki yapılanma her tür araştırma için uyulması gereken kuralları içermektedir. Yazarlar kendi spesifik çalışma tasarımlarına uygun 'guideline'ı bildirmek konusunda desteklenmelidir. Randomize kontrollü çalışmalar için yazarlar CONSORT kurallarını kaynak göstermelidir (www.consort-statement.org). Bu guideline çalışmayı rapor ederken dikkate alınacak bir dizi kuralları sıralamaktadır ve hasta akış diyagramı içermektedir. Bazı dergilerin yazarlardan isteyebilecekleri diğer rapor etme rehberleri de geliştirilmiştir. Yazarlar seçtikleri derginin 'yazarlara bilgi' bölümüne bakarak bu durumu kontrol etmelidirler.

Teknik Özellikler

- Metni oluşturan bütün bölümler çift aralıklı olarak yazılmalıdır. Bu tarz yazım, makalenin editörler ve değerlendiren kişilerce (reviewers) satır satır değerlendirilmesine, yorum ve isteklerin direk makale üzerine not edilmesine olanak sağlar.
- Her bölüme yeni bir sayfadan başlanmalıdır. Başlık sayfasından başlamak üzere tüm sayfalar numaralanmalıdır.
- Metin yazılırken şu sıra izlenmelidir: Başlık sayfası, özet ve anahtar kelimeler, ana metin, teşekkür, kaynaklar, tablolar (her biri başlık ve dipnotlarıyla birlikte ayrı bir sayfada olmak üzere), şekil alt yazıları.
- Şekiller, 203x254mm'den büyük olmamalı ve çerçeve kullanılmamalıdır.
- Daha önce yayınlanmış materyal veya şeklin ya

da çalışmaya konu olan insanların fotoğraflarının kullanılması için alınan izinler eklenmelidir,

- Telif hakkının devredilmesinde dergi kurallarına uyulmalıdır.
- İstenilen sayıda kopya gönderilmelidir.
- Yazarlar, gönderdikleri her yazının birer örneğin saklamalıdır.

METNİN HAZIRLANMASI

Metin, kenarlarından en az 25 mm boşluk bırakarak 216 x 279 mm veya ISO A4 (212 x 279 mm) boyutlarındaki kaliteli beyaz kağıda daktilo edilmeli, kağıdın yalnız bir yüzü kullanılmalıdır. Başlık sayfası, özet, ana metin, teşekkür, kaynaklar, tablolar ve şekillerin alt yazılan hep çift aralıkla yazılmalıdır. Aşağıdaki bölümlerin her birine yeni bir sayfayla başlayınız: başlık sayfası, özet ve anahtar kelimeler, ana metin, teşekkür, kaynaklar, tabloların her biri ve şekil alt yazılan. Sayfalara, başlık sayfasından başlayarak, sırayla numara verilmeli ve sayfa numaraları her sayfanın sağ üst veya alt köşesine yazılmalıdır.

METNİN DİSKETE KAYDEDİLMESİ

Bazı dergiler, kabul edilme aşamasındaki yazıların bilgisayar diskette kayıtlı bir kopyasını da isteyebilirler.

Disket gönderilirken şu noktalara dikkat edilmelidir:

- Diskette kayıtlı metnin bir yazıcı çıktı sı eklenmelidir. Metnin sadece en son hali diskete kaydedilmelidir.
- Dosyaya açık ve anlaşılır bir isim verilmelidir.
- Disket, dosya adı ve dosyanın kaydedildiği program formatı yazılarak etiketlenmelidir.
- Kullanılan "hardware" ve "software" programları hakkında bilgi verilmelidir.

BAŞLIK SAYFASI (Title Page)

Başlık sayfasında bulunması gerekenler:

- a) kısa ancak yeterince bilgi veren bir makale başlığı,
- b) her yazarın en üst akademik derecesi ve çalıştığı kuruluşlar ile birlikte adı, ikinci adının baş harfi ve soyadı,
- c) çalışmanın mal edilmesi gereken kurum ve bölüm ad(lar)ı,
- d) varsa reddedenler,
- e) metinle ilgili yazışmadan sorumlu yazarın adı ve elektronik posta ve açık adresi. Yazışmadan sorumlu yazar mail adresinin yayınlanmasını isteyip istemediğini açıkça belirtmelidir.

f) ayrı baskı isteklerinin gönderileceği yazarın adı ve adresi veya yazarda ayrı baskı bulunmayacağına ilişkin açıklama,

g) mali destek, aygıtlar veya drogların ya da bunların hepsinin birden sağlandığı kaynak(lar),

h) başlık sayfasının en altına yazılan ve yazıyı tanıtan, en çok 40 harflik (harfleri ve aralıkları sayınız) kısa bir başlık veya dipnot.

i) Kelime Sayısı. Özet, teşekkür, şekil-tablo ve kaynaklar dışındaki metnin kelime sayısı, editörlerin gönderilen makalenin kendisine ayrılacak yer kadar önemli olup olmadığını ve dergide ne kadar yer ayrılabilirliğini önceden kestirmesine olanak sağlar.

j) Şekil ve Tabloların sayısı. Eğer Taşlık sayfasında bu sayı ve liste verilmezse editör ya da değerlendirmenler için tablo ve şekillerin tam olduğunu anlayabilmek son derece zor olabilir.

YAZARLIK HAKKI

Yazar olarak gösterilen herkes yazarlığa hak kazanmış olmalıdır. Yazarlık sıralaması, tüm yazarların katılımıyla alınan karara göre olmalıdır. Her yazarın, içeriğin genel sorumluluğunu almaya yetecek ölçüde, çalışmaya katılmış olması gerekir.

Yazarlık hakkı ancak,

(a) düşünce ve tasarıma ya da verilerin incelenmesi v.e yorumuna,

(b) makalenin kaleme alınmasına ya da içeriğindeki önemli bilgilerin eleştirel olarak

gözden geçirilmesine önemli bir katkıda bulunan, (c) son biçimde yayımlanmasını onaylayanların olmalıdır.

Yazarlık hakkının doğması için (a), (b) ve (c) koşullarının hepsi gerçekleşmiş olması gerekir. Yalnız mali kaynak sağlamak ya da verilerin toplanmasına katılmakla yazarlığa hak kazanılmaz. Araştırma grubunu genel olarak denetlemek de yazar olmak için yeterli değildir. Bir makalede, varılan başlıca sonuçlara ilişkin kritik bir bölümden en azından bir yazarın sorumlu olması zorunludur.

Yazarlarını bir ekibin oluşturduğu (kollektif) bir yazıda, makaleden sorumlu olan kilit mevkideki kişilerin adları bulunmalıdır, çalışmaya katkısı olan diğer kişiler ayrıca belirtilmelidir. (Bkz "Teşekkür").

Editörler, yazarlardan yazarlığa katıldıklarını doğrulamalarını isteyebilirler.

ÖZET VE ANAHTAR KELİMELER (Abstract and Key words)

İkinci sayfada, yapısı ve kelime sayısı dergiden dergiye değişebilen ancak çok uzun olmayan bir özet

bulunmalıdır. Özette; çalışmanın ve araştırmanın amaçları, temel işlemler (Çalışmadaki kişilerin veya deney hayvanlarının seçilmesi, gözlem ve analiz yöntemleri), başlıca bulgular (mümkünse özgül verileri ve istatistiksel önemini belirtiniz) ve varılan başlıca sonuçlar açıklanmalıdır. Çalışma ve gözlemlerin yeni ve önemli olan yönleri vurgulanmalıdır.

Özet çalışmanın bir çok elektronik veri tabanında kullanılan ve bir çok okuyucu tarafından okunan kısmı olduğu için, yazar özeti çalışma içeriğini tam ve eksiksiz yansıttığından emin olmalıdır. Özet yazım formatı dergiden dergiye değiştiğinden ve bazen birden fazla format istenebildiğinden yazarlar seçtikleri dergiye ait özelliklere dikkat etmelidirler. Özeti altında, indeks hazırlayanlara makalenin çapraz indekslenmesinde yardımcı olacak ve özetle birlikte basılabilecek üç ila on anahtar kelimeye yer veriniz. Index Medicus'un Medical Subjects Headings (Tıbbi Konu Başlıkları (MeSH)'teki terimlerini kullanınız; tıp literatürüne yeni girmiş terimlere uygun MeSH terimleri henüz yoksa mevcut terimler kullanılabilir.

GİRİŞ (Introduction)

Makale ile ilgili ön bilgiler verilir. Makalenin amacı belirtilir. Çalışma ya da gözlemin gerekçesi özetlenir. Bu bölümde kesin olarak, ilgili kaynaklardan başkasını vermeyiniz; konuyu geniş olarak gözden geçirmeyiniz. Çalışmanızın verilerini veya sonuçlarını bildirmeyiniz.

GEREÇ VE YÖNTEM (Material and Methods)

Bu bölümde çalışmanın planlandığı ve yazıldığı sırada var olan bilgiler ışığında var olan bilgiler yer almalıdır. Gözlem ya da deneye konu olanları (kontroller dahil, hastaları veya deney hayvanlarını) nasıl seçtiğiniz açıkça anlatınız. Diğer araştırmacıların aynı sonuçları elde etmelerini sağlamak için yöntemleri, aygıtları (parantez içinde üretici firmanın adı ve adresini yazınız) ve işlemleri ayrıntılı olarak tanıttınız. İstatistiksel yöntemler de dahil olmak üzere, yöntemler için kaynak gösteriniz. Yayımlanmış, ancak iyi bilinmeyen yöntemler için kaynaklar ve kısa tanımlar veriniz; yeni ya da önemli ölçüde değiştirilmiş yöntemleri tanımlayınız, niçin kullanıldığını belirtiniz ve sınırlarını değerlendiriniz. Kullanılan tüm drogları ve kimyasal maddeleri jenerik adları, dozları ve uygulama yollarıyla birlikte kesin olarak belirtiniz.

Etik

İnsan denekler üzerindeki deneyleri bildirirken izlenen yolların, insan deneylerinden sorumlu kurulun

(kurumsal veya bölgesel) etik standartlarına veya 1975 Helsinki Bildirisi'nin 1983'de gözden geçirilmiş biçimine uygun olup olmadığını belirtiniz. Hastaların adlarını, adlarının baş harflerini veya protokol numarasını, özellikle resimlerde, kullanmayınız. Hayvanlar üzerindeki deneyleri bildirirken, kurumun veya National Research Council (Ulusal Araştırma Kurulu)'ın laboratuvar hayvanlarının bakımı ve kullanılmasına ilişkin kurallarına ya da herhangi bir ulusal yasaya uyulup uyulmadığını belirtiniz.

İstatistik

Bildirilen sonuçları doğrulamak için, konuyu bilen bir okurun özgün verileri değerlendirebilmesini sağlamak üzere, istatistik yöntemlerini ayrıntılı olarak tanımlayın. Mümkünse, bulguları sayısal olarak bildirin ve bunları uygun ölçümde yanlıgı ya da belirsizlik göstergeleriyle (güvenirlik aralıkları gibi) birlikte sununuz. Yalnızca p değerleri gibi, önemli nicel bilgi vermeyen istatistiksel varsayım testlerine dayanmaktan kaçınınız. Çalışma tasarımı ve istatistiksel yöntemlerle ilgili kaynaklar, tasarım ya da yöntemlerin ilk bildirildikleri yazılardan çok, mümkün oldukça (sayfaları belirtilerek) standart çalışmalara dayandırılmalıdır. Kullanılmışsa, genel kullanımlı bilgisayar programlarını belirtiniz.

İstatistiksel terimleri, kısaltmaları ve sembollerini tanımlayınız. Kullandığınız bilgisayar programını açıklayınız.

SONUÇLAR (Results)

Bulgularınızı mantıklı bir sıraya göre metin, tablolar ve şekiller üzerinde gösteriniz. Tablo ve şekillerdeki verilerin hepsini metin içinde tekrarlamayınız; yalnız önemli gözlemleri vurgulayınız ya da özetleyiniz. Ekstra veya ilave materyaller veya teknik detaylar ek olarak verilebilir veya daha da iyisi derginin sadece elektronik formatında yayınlanabilir.

Bulguları verirken sayısal değerleri yüzdelerle tercih ediniz. Bu sayıları bulmada kullanılan istatistik metodları belirtiniz. Makale için önemli olan tablo ve şekilleri kullanmaya çalışınız ve mümkün olduğunca grafikleri tablolara alternatif olarak tercih ediniz. İstatistikteki 'random', 'normal', 'significant', 'correlations' ve 'sample' gibi terimleri istatistik dışı anlamalarda kullanmamaya çalışınız.

Eğer bilimsel olarak ta uygunsuzsa verilerin yaşa ve cinsine göre dağılımı ve analizine de yer verilmelidir.

TARTIŞMA (Discussion)

Çalışmanın yeni ve önemli yönlerini ve bunlardan çıkan sonuçları vurgulayınız. Giriş ya da Bulgular

bölümünde yer alan verileri ve diğer bilgileri ayrıntılı olarak tekrarlamayınız. Deneysel çalışmalara, temel bulguları özetleyerek başlamak son derece akıllıca olur. Daha sonra, ileri araştırma için sağlanan ipuçları da dahil olmak üzere bulguların ne anlama geldiğine ve bunların sınırlarına yer veriniz. Gözlemlerin, benzer çalışmalarla ilişkisini belirtiniz. Varılan sonuçların, çalışmanın amaçlarıyla bağlantısını kurunuz; ancak verilerinizin tam olarak desteklemediği açıklama ve sonuçlardan kaçınınız. Öncelik istemekten ve bitmemiş bir çalışmaya değinmekten kaçınınız. Gerektiğinde yeni varsayımlar ileeri sürünüz; ancak bunların yeni olduğunu açıkça belirtiniz. Uygun olduğunda öneriler de bu bölüme dahil edilebilir. Yazarlar ekonomik veriler içermeyen çalışmalardan ekonomik sonuçlar çıkarmamaya özen göstermelidir.

TEŞEKKÜR (Acknowledgments)

Makalenin uygun bir yerinde (her derginin kendi kurallarına göre başlık sayfasında dipnotu olarak ya da metnin sonunda) bir ya da daha çok cümleyle belirtilmesi gerekenler şunlardır: (a) Minnettarlığın belirtilmesini gerektiren, ancak yazarlığa hak kazandırmayan katkılar, örneğin bir birim başkanının genel desteği; (b) teknik yardımla ilgili minnettarlığın dile getirilmesi; (c) mali ve gereçlerle ilgili destekçilere, desteğin türü belirtilerek, minnettarlığın dile getirilmesi; (d) çıkar çatışması durumu yaratabilecek mali ilişkilerin bildirilmesi.

Yazıya bilgileriyle katkıları olan, ancak bu katkıları yazar olmalarına hak kazandırmayan kişilerin adları belirtebilir ve görev ya da katkıları "bilimsel danışman", "çalışma önerisini dikkatle gözden geçirme", "veri toplama", "klinik çalışmaya katılma" şeklinde tanımlanabilir. Böyle kişilerin adlarını kullanmak için izinlerinin alınması zorunludur. Okuyucular, veriler ve varılan sonuçlara onların da katıldığı anlamını çıkarabileceği için yazarların kendilerine adları belirtilerek teşekkür edilecek kişilerden yazılı izin almaları gerekir.

Teknik yardım için minnettarlık, diğer katkılara teşekkürün yer aldığı paragraflardan ayrı olarak dile getirilmelidir.

KAYNAKLAR (References)

Kaynaklar stili genel olarak NLM'in kendi veri tabanı için oluşturduğu ANSI standartlarına dayanır. Bu standartlara uygun örnekleri görmek isteyen yazarlar http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html adresini ziyaret edebilirler.

Kaynakları, ana metinde ilk geçtikleri sıraya göre numaralayınız. Ana metin, tablolar ve alt yazılardaki kaynakları Arap rakamlarıyla (1,2,3,...) belirtiniz. Sadece tablolarda veya şekil altyazılarında geçen kaynaklar, o tablo veya şeklin metinde ilk kez tanıtılmasıyla belirlenen sıraya uygun olarak numaralandırılmalıdır.

US National Library of Medicine (ABD Ulusal Tıp Kitaplığı)' ın Index Medicus'ta kullandığı düzene dayanan, ekteki örneklerin stilini kullanınız. Dergi adları, Index Medicus' ta kullanılan stile uygun olarak kısaltılmalıdır. Bu konuda her yıl Index Medicus'un ocak sayısında bir liste halinde yayımlanan List of Journals Indexed in Index Medicus (Index Medicus 'ta İndekslenen Dergilerin Listesi)'a başvurunuz. Liste (<http://www.nlm.nih.gov>) adresinden de alınabilir

Özetleri kaynak olarak kullanmaktan kaçınmaya çalışınız, "yayımlanmamış gözlemler" ve "kişisel görüşmeler" kaynak olarak kullanılamaz; ancak sözlü değil yazılı olan iletişim ana metinde -parantez içinde; (. . . . .)- kaynak gösterilebilir. Kabul edilmiş, ancak henüz yayımlanmamış yazılara kaynaklar arasında yer verilebilir; ancak derginin adı belirtilir ve (baskıda) açıklaması eklenir. Yayım için gönderilmiş, ancak henüz kabul edilmemiş metinlerdeki bilgiler ana metin içinde (yayım1anmamış gözlemler) şeklinde belirtilmelidir.

Yazar (lar)'ın özgün belgeleri inceleyerek kaynakların gerçekliğini saptamaları zorunludur.

Dergilerde yayımlanan yazılar:

1. Tipik dergi makalesi

İlk altı yazarın ismini yazdıktan sonra geri kalanları "et al" şeklinde ekleyin. (Amerikan Ulusal Tıp Kütüphanesi-NLM- yirmi beş yazara kadar isim listesi vermekte, eğer yazar sayısı daha fazla ise ilk yirmi dört yazan sıradan sonra geri kalanları "et al" ekiyle belirtmektedir.)

Vega KJ, Pina I, Krevsky B. Heart transplantation is associated with an increased risk for pancreato-biliary disease. Ann Intern Med 1996 Jun 1;124(11):980-3.

Bir çok medikal dergi, ciltler arasında devam eden sayfalandırmayı tercih etmektedir. Bu durumda, söz konusu derginin ay ve sayısı belirtilmeyebilir. Vega KJ, Pina I, Krevsky B. Heart transplantation is associated with an increased risk for pancreato-biliary disease. Ann Intern Med 1996;124:980-3.

Yazar sayısı altıdan fazla ise:

Parkin DM, Clayton D, Black RJ, Masuyer E, Friedl HP, Ivanov E, et al. Childhood leukaemia in Europe after Chemobyl: 5 year follow-up. Br J Cancer 1996;73: 1006-12.

2. Bir grup ya da kurum tarafından kaleme alınan yazılar

The Cardiac Society of Australia and New Zealand. Clinical exercise stress testing. Safety and performance guidelines. Med J Aust 1996;164:282-4.

3. Yazar belirtilmemişse

Cancer in South Africa [editorial]. S Afr Med J 1994;84: 15.

4. Yazı dili İngilizce değilse

(Not: NLM, yazının başlığının İngilizce karşılığını köşeli parantez içinde vermekte ve yazıda kullanılan dili de kısaltma ile belirtmektedir.)

Ryder TE, Haukeland EA, Solhaug JH. Bilateral infarapatellar seneruptur hos tidligere frisk kvinne. Tidsskr Nor Laegeforen 1996;116:41-2.

5. Eklerde yer alan yazılar

Shen RM, Zhang QF. Risk assessment of nickel carcinogenicity and occupational lung cancer. Environ Health Perspect 1994; 102 Suppl 1:275-82.

6. Eklerde yer alan yazılar için derginin sayısı da belirtilerek

Payne DK, Sullivan MD, Massie MJ. Women' s psychological reactions to breast cancer. Semin Oncol 1996;23 (I Suppl 2):89-97.

7. Cilt içindeki bölüm belirtilerek

Ozben T, Nacitaeban S, Tuncer N. Plasma and urine sialic acid in non-insulin dependent diabetes mellitus. Ann Clin Biochem 1995;32(Pt 3):303-6.

8. Cilt içindeki sayı ve bölüm birlikte belirtilerek

Poole GH, Mil1s SM. One hundred consecutive cases of flap lacerations of the leg in ageing patients. N Z Med J 1994;107(986 Pt 1):377-8.

9. Cilt numarası verilmeksizin sadece derginin sayısı ile

Turan I, Wredmark T, Fellander-Tsai L. Arthroscopic ankle arthrodesis in rheumatoid arthritis. Clin Orthop 1995;(320):110-4.

10. Cilt ve sayı belirtmeksizin

Browell DA, Lennard TW. Immunologic status of the cancer patient and the effects of blood transfusion on antitumor responses. Curr Opin Gen Surg 1993:325-33.

11. Sayfa numaralarının Rumen rakamı ile belirtilmesi

Fischer GA, Sikic BI. Dnig resistanee in clinical oncology and hematology. Introduction. Hematol Oncol Clin North Am 1995 Apr;9(2):xi-xii.

12. Yazının türünün belirtilmesi gerekiyorsa

Enzensberger W, Fischer PA. Metronome in Parkinson's disease [letter]. Lancet 1996;347:1337. Clement J, De Bock R. Hematologica1 complications of hantavirus nephropathy (HVN) [abstract]. Kidney Int 1992;42:1285.

13. Alıntı içeren makale

Garey CE, Schwarzman AL, Rise ML, Seyfried TN. Ceruloplasmin gene defect associated with epilepsy in EL mice [retraction of Garey CE, Schwarzman AL, Rise ML, Seyfried TN. In: Nat Genet 1994;6:426-31). Nat Genet 1995; 11:104.

14. Alıntı makale

Liou GI, Wang M, Matragoon S. Precocious IRBP gene expression during mouse development [retracted in Invest Ophthalmol Vis Sci 1994;35:3127]. Invest Ophthalmol Vis Sci 1994;35:1083-8.

15. Hatalı basılmış makale

Hamlin JA, Kahn AM. Herniography in symptomatic patients following inguinal hernia repair [published erratum appears in West J Med 1995;162:278). West J Med 1995;162:28-31.

Kitap veya diğer tekyazımlar:

(Not: Daha önceki Vancouver stilinde yayınevi ile tarih arasında, yanlışlıkla, noktalı virgül yerine virgül kullanılırdı.)

16. Kitap yazarlığı

Ringsven MK, Bond D. Gerontology and leadership skills for nurses. 2nd ed. Albany (NY): Delmar Publishers; 1996.

17. Yazar(lar), editör(ler) veya derleyici(ler) ise Norman IJ, Redfern SJ, editors. Mental health care for elderly people. New York: Churchill Livingstone; 1996.

18. Yazar ve yayıncı bir kurum ise

Institute of Medicine (US). Looking at the future of the Medicaid program. Washington: The Institute; 1992.

19. Kitap içinde bir bölüm

(Not: Daha önceki Vancouver stilinde, sayfa sayısını yazmadan önce 'p.' yerine ':' kullanılırdı.)

Phillips SJ, Whisnant JP. Hypertension and stroke. In: Laragh JH, Brenner BM, editors. Hypertension: pathophysiology, diagnosis, and management. 2nd ed. New York: Raven Press; 1995. p. 465-78.

20. Konferans tutanakları

Kimura J, Shibasaki H, editors. Recent advances in clinical neurophysiology. Proceedings of the 10th International Congress of EMG and Clinical Neurophysiology; 1995 Oct 15-19; Kyoto, Japan. Amsterdam: Elsevier; 1996.

21. Konferans kitabında yer alan yazı

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection, privacy and security in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, Piemme TE, Rienhoff O, editors. MEDINFO 92. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland; 1992. p. 1561-5.

22. Bilimsel veya teknik rapor

"Sponsor/Fon" tarafından yayınlanmıştır:

Smith P, Golladay K. Payment for durable medical equipment billed during skilled nursing facility stays. Final report. Dallas (TX): Dept. Of Health and Human Services (US), Office of Evaluation and Inspection; 1994 ;Oct. Report No.: HHS-GOEIF69200860.

"Hazırlayan birim" tarafından basılmıştır:

Field MJ, Tranquada RE, Feasley JC, editors. Health services research: work force and educational issues. Washington: National Academy Press; 1995. Contract No.: AHCPR282942008. Sponsored by the Agency for Health Care Policy and Research.

23. Tez veya inceleme yazısı

Kaplan SI. Post-hospital home health care: the elderly's access and utilization [dissertation]. St. Louis (MO): Washington Univ.; 1995.

24. Patent

Larsen CE, Trip R, Johnson CR, inventors; Novoste Corporation, assignee. Methods for procedures related to the electrophysiology of the heart. US patent 5,529,067. 1995 Jun 25.

Diğer yayımlanmış materyaller

25. Gazete makalesi

Lee G. Hospitalizations tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually. The Washington Post 1996 Jun 21; Sect. A: 3 (col. 5).

26. Sesli ve görsel materyal

HIV+/AIDS: the facts and the future [videocassette]. St. Louis (MO): Mosby-Year Book; 1995.

27. Resmi belge

Yasa maddesi:

Preventive Health Amendments of 1993, Pub. L. No. 103-183, 107 Stat. 2226 (Dec. 14, 1993).

Yasa tasarı:

Medical Records Confidentiality Act of 1995, S. 1360, 104th Cong., 1st Sess. (1995). Federal düzenleme kodu:

Informed Consent, 42 C.F.R. Sect. 441.257 (1995).

Oturum :

Increased Drug Abuse: the Impact on the Nation's Emergency Rooms: Hearings Before the Subcomm. on Human Resources and Intergovernmental Relations of the House Comm. on Government Operations, 103rd Cong., 1st Sess. (May 26, 1993).

28. Harita

North Carolina. Tuberculosis rates per 1000,000 population, 1990 [demographic map]. Raleigh: North Carolina Dept. Of Environment, Health, and Natural Resources, Div. of Epidemiology; 1991.

29. Kutsal kitaplar

The Holy Bible. King James version. Grand Rapids (MI): Zondervan Publishings House; 1995. Ruth 3:1-18.

30. Sözlük veya benzeri kaynaklar

Stedman's medical dictionary. 26th ed. Baltimore: Williams & Wilkins; 1995. Apraxia; p. 119-20.

31. Klasik eser

The Winter's Tale: act 5, scene 1, lines 13-16. The complete works of William Shakespeare. London: Rex; 1973.

Yayımlanmamış materyal

32. Baskıda (In press)

(Not: NLM'nin tercihi "forthcoming :yakında yayımlanacak" kelimesidir.)

Leshner AI. Molecu1ar mechanism of cocaine addiction. N Engl J Med. in press 1996.

Elektronik materyal

33. Elektronik formattaki dergi makalesi

Morse SS. Factors in the emergence of infectious diseases. Emerg Infect Dis [serial online] 1995 Jan-Mar [cited 1996 Jun 5];1(1):[24 screens]. Available from: URL: <http://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid.htm>

34. Elektronik formattaki tekyazım

CDI, clinical dermatology illustrated [monograph on CD-ROM]. Reeves JRT, Maibach H. CMEA Multimedia Group, producers. 2nd ed. Version 2.0. San Diego: CMEA; 1995.

35. Bilgisayar Dosyası

Hemodymanics III: the ups and downs of hemodynamics [computer program]. Version 2.2. Orlando (FL): Computerized Educational Systems; 1993.

TABLULAR (Tables)

Her tabloyu ayrı bir kağıda çift aralıklı olarak daktilo ediniz. Tabloları fotoğraf şeklinde göndermeyiniz. Tablolara ana metin içinde ilk geçtikleri sıraya göre numara veriniz ve her biri için kısa bir başlık koyunuz. Her sütun için kısa ya da kısaltılmış bir başlık veriniz. Açıklayıcı bilgiyi başlıkta değil dipnotta veriniz. Her tabloda kullanılan standart dışı tüm kısaltmaları dipnotlarda açıklayınız. Dipnotlar için sırayla şu sembolleri kullanınız: *,†,‡,§,||,¶,**,††,‡‡ Ortalamanın, standart sapması ve standart hata gibi istatistiksel değişiklik ölçülerini belirtiniz.

Tablo içinde yatay ve dikey çizgiler kullanmayınız. Yayımlanmış ya da yayımlanmamış başka bir kaynağın verilerini kullanıyorsanız, izin alınız ve bu durumu eksiksiz olarak bildiriniz.

Ana metin uzunluğuna oranla çok fazla tablo kul-

lanılması sayfa düzeninde güçlük yaratabilir. Ana metindeki 1000 sözcük başına kaç tablo kullanılabileceğini kestirmek için yazınızı göndermeyi düşündüğünüz dergilerin örnek sayılarını inceleyiniz.

Editör yazıyı kabul ederken, önemli destekleyici veriler içeren; ancak yayımlanamayacak kadar çok sayıdaki tabloları ABD'de National Auxiliary Publication Service (Ulusal Yardımcı Yayım Servisi) gibi ya da yazarların sağlayacakları bir arşiv servisinde saklamayı önerebilir. Bu durumda ana metne uygun bir açıklama eklenecektir. Böyle tabloları, değerlendirmeleri için yazıyla birlikte gönderiniz.

ŞEKİLLER ve FOTOĞRAFLAR (Illustrations)

Şekilleri, tam takım halinde istenen sayıda gönderiniz. Şekiller profesyonelce çizilmiş ve fotoğraflanmış olmalıdır, el yazısıyla ya da daktilo ile harflendirilmeler kabul edilmez. Özgün çizimler, röntgenogramlar ve diğer gereçler yerine çoğunlukla 127 x 173 mm.(5x7inç) boyutlarında ancak 203 x 254 mm'yi geçmeyen temiz, parlak, siyah-beyaz basılmış fotoğrafları gönderiniz. Harfler, sayılar ve semboller, her yerde açık ve eşit olmalı ve basım için küçültüldüğü zaman bile okunaklı katacakları boyutta olmalıdır. Başlıklara ve ayrıntılı açıklamalara resimlerin üstünde değil alt yazılarında yer verilir.

Her şeklin arkasında şeklin numarasını, yazar adını ve şeklin üste gelecek yönünü belirten bir etiket yapıştırılmalıdır. Şekillerin arkasına yazı yazmayınız veya şekilleri ataçla tutturarak çizip bozmayınız. Şekilleri bükmemeniz, karton üzerine yapıştırmayınız. Fotomikrografların içinde ölçek çizgileri olmalıdır. Fotomikrograflarda kullanılan semboller, oklar ya da harfler zeminle kontrast oluşturmalıdır.

Kişilerin fotoğrafları kullanılıyorsa, ya tanınmaları önlenmiş olmalı ya da fotoğrafın kullanılması için bu kişilerden alınan yazılı izinler metinle birlikte gönderilmelidir. Bazı dergiler daha kaliteli bir görüntü sağladığından şimdi resimleri elektronik formatta (JPEG veya GIF) da kabul etmektedirler.

Şekiller, ana metinde ilk değinildikleri sıraya göre numaralandırılmalıdır. Eğer bir şekil başka bir yerde yayımlanmışsa özgün kaynağı belirtiniz ve yeniden basımı için teklif hakkı sahibinden alınmış yazılı izni metinle birlikte gönderiniz. Kamuya mal olmuş belgeler dışında yazar veya yayımcısı kim olursa olsun izin alınması gerekir.

Renkli şekiller için derginin renkli negatifler, pozitif filmler ya da renkli basımlar isteyip istemediğini öğreniniz. Yeniden basılması gereken bölgeyi göster-

rin. İşaretle çizimlerin birlikte gönderilmesi editör için yararlı olabilir. Bazı dergiler, renkli resimleri ancak yazara ilave bir ücret öderse yayımlamaktadır.

ŞEKİL ALT YAZILARI (Legends)

Şekil alt yazılarını, ayrı bir sayfaya şekillere uyan Arap rakamlarıyla numaralandırarak, çift aralıklı olarak yazınız. Şekillerin bölümlerini belirtmek için semboller, oklar, numaralar ve harfler kullanıldığı zaman, alt yazıda her birini açıkça belirtip gerekli açıklamaları yapınız. Fotomikrograflarda iç ölçeği ve boyama yöntemini belirtiniz.

ÖLÇÜ BİRİMLERİ (Units of Measurement)

Uzunluk, yükseklik, ağırlık ve hacim ölçümleri, metrik birimleri (metre, kilogram, litre) ya da bunların ondalık katlarıyla bildirilmelidir.

Sıcaklık, santigrad derece (Celsius) olarak verilmelidir. Dergi başka türlü istemediği sürece, kan basınçları, milimetre civa (mm Hg) olarak belirtilmelidir.

Tüm hematolojik ve klinik kimya ölçümleri International System of Units (Uluslararası Birimler sistemi [SI])' e göre metrik sistemde bildirilmelidir. Editörler, yayımdan önce yazardan alternatif veya SI dışı birimlerin eklenmesini isteyebilirler.

KISALTMALAR VE SEMBOLLER (Abbreviations and Symbols)

Yalnız standart kısaltmalar kullanınız. Standart olmayan kısaltmaların kullanılması okuyucu için son derece kafa karıştırıcı olabilir. Başlıkta ve özetle kısaltmalardan kaçınınız. Standart kısaltma değil ise; kısaltmanın ana metinde ilk geçtiği yerin önünde, kısaltılan terimin açık yazılışı bulunmalıdır.

METİNLERİN GÖNDERİLMESİ

Metnin, istenen sayıdaki, örneklerini kalın bir zarf içinde postaya veriniz. Postada bükülmelerini önlemek için, metnin örneklerini, fotoğrafları ve şekilleri mukavva arasına yerleştiriniz. Fotoğrafları ve filmleri ayrıca kalın bir zarfa koyunuz.

Metinler, tüm yazarların imzaladığı bir üst yazıyla gönderilmelidir. Bu yazıda şunlar bulunmalıdır: (a) çalışmanın veya herhangi bir bölümünün daha önce başka bir yerde yayımlanmadığına ya da başka bir yere teslim edilip edilmediğine ilişkin bilgi; (b) çıkar çatışmasına yol açabilecek mali ya da diğer ilişkilerin açıklaması; (c) metnin tüm yazarlarca

okunduğunu ve onaylandığını, yazarlık hakkının doğabilmesi için yukarıda belirtilen şartların gerçekleştiğini ve her bir yazarın metnin dürüst çalışmaya dayandığına inandığını belirten bir belge; (d) düzeltmelerin yapılması ve baskı provalarının gözden geçirilmesi ile ilgili olarak diğer yazarlarla iletişimi sağlamaktan sorumlu yazışmacı yazarın adı, adresi ve telefon numarası. Mektupta, metnin söz konusu dergi için hangi makale tipine uyduğu ve yazar(lar)'ın renkli resimlerin basım masraflarını karşılamaya istekli olup olmadıkları gibi editöre yararlı olabilecek ek bilgiler de verilmelidir.

Başka bir yerde yayımlanmış materyalin yeniden basılması, tanınabilecek kişilerin resimlerinin ya da duyarlı kişisel bilgilerinin kullanılması ya da katkılarından dolayı kişilerin adlarının belirtilmesi için alınmış izinlerin birer sureti de metinle birlikte gönderilmelidir.

KAYNAKLAR

1. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals: writing and editing for biomedical publication. Updated in November 2003. www.icmje.org
2. Davidoff F. Who's the Author? Problems with Biomedical Authorship, and Some Possible Solutions. *Science Editor*. 2000;23(4): 111-119.
3. Yank V, Rennie D. Disclosure of researcher contributions: a study of original research articles in *The Lancet*. *Ann Intern Med*. 1999 20;130(8):661-70.
4. Flanagan A, Fontanarosa PB, DeAngelis CD. Authorship for research groups. *JAMA*. 2002; 288:3166-68.
5. *Peer Review in Health Sciences*. F Godlee, T Jefferson. London: BMJ Books, 1999.
6. World Medical Association Declaration of Helsinki: ethical principles for medical research involving human subjects. *JAMA*. 2000 ;284(23):3043-5.
7. Pitkin RM, Branagan MA, Burmeister LF. Accuracy of data in abstracts of published research articles. *JAMA*. 1999;281(12):1110-1.
8. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals. *Ann Intern Med* 1997; 126:36-47.
9. World Association of Medical Editors (WAME) www.WAME.org
10. Council of Science Editors (CSE) www.councilscienceeditors.org
11. European Association of Science Editors (EASE) www.ease.org.uk
12. Society for Scholarly Publishing (SSP) www.ssp.net
13. Cochrane Collaboration www.cochrane.org
14. The Mulford Library, Medical College of Ohio www.mco.edu/lib/instr/libinsta.html